Nr 68

Näringsutskottets betänkande i anledning av motioner om skärpta regler för försäljning av pyrotekniska varor.

Ärendet

I detta betänkande behandlas motionerna

1972:46 av herr Petersson i Röstånga (fp), vari hemställs att riksdagen skall hos Kungl. Maj:t begära skärpta regler för försäljning av pyrotekniska varor,

1972:154 av herr Håkansson m. fl. (c), vari hemställs att riksdagen skall besluta att vidta sådan lagändring att försäljning av pyrotekniska varor av typ raketer och smällare endast får ske till den som kan uppvisa polismyndighets tillstånd till anordnande av fyrverkeri,

1972:756 av fru Sundberg m. fl. (m), vari hemställs att riksdagen skall hos Kungl. Maj:t anhålla om ändring av gällande förordning, så att försäljning och hantering av pyrotekniska artiklar endast får ske under former som kan eliminera nuvarande skadeverkningar.

Gällande bestämmelser

I förordningen (1949:341) om explosiva varor finns grundläggande bestämmelser angående tillverkning, import, försäljning och hantering av pyrotekniska varor. Tillämpningsföreskrifter till denna förordning har utarbetats av kommerskollegium. Häri finns bl. a. föreskrifter angående inköp av fyrverkeripjäser, knallpjäser och pjäser för rökutveckling. Enligt dessa bestämmelser krävs tillstånd av polismyndighet för att inköpa pyrotekniska varor som innehåller en pyroteknisk sats överstigande en viss kvantitet. För tillståndsfria varor gäller två åldersgränser. En 15-åring får inköpa mindre pyrotekniska varor, t. ex. knallpulver. För att få inköpa andra pyrotekniska varor krävs att åldern 18 år uppnåtts. För tillståndsfria inköp gäller att andelen knallpjäser inte får överstiga 10 % av det totala inköpsvärdet. I allmänna ordningsstadgan (1956:617) finns en bestämmelse att inom stadsplanelagt område fyrverkeri inte får äga rum utan tillstånd av polismyndigheten.

Motionerna

I motionerna anförs att varje år många människor, särskilt barn och ungdom, skadas av pyrotekniska artiklar. Bruket av smällare, raketer etc. utgör dessutom ett påtagligt irritationsmoment för ett stort antal människor. Mot denna bakgrund föreslås skärpta regler för försäljning av denna typ av artiklar.

Uppgifter i anslutning till motionerna

Tidigare riksdagsbehandling av frågan

Förslag om skärpta regler för försäljning av pyrotekniska varor och förslag om förbud mot tillverkning och försäljning av denna typ av varor har tidigare behandlats i riksdagen vid flera tillfällen. Vid 1971 års riksdag framställdes en interpellation och en enkel fråga i ämnet. I sitt svar (RD 1971:75 s. 32) meddelade chefen för handelsdepartementet att tanken på förbud mot tillverkning och försäljning av enklare pyrotekniska artiklar prövats men avvisats på grund av farhågor för att ett sådant förbud skulle kunna leda till hemmatillverkning av knallskott och dylikt med ökad risk för större skadeverkningar som följd. Däremot bedömde statsrådet det vara motiverat att göra en materialinsamling för att undersöka missbrukets omfattning och konsekvenser.

Tillsatt utredning

Enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 24 november 1972 har chefen för handelsdepartementet tillsatt en utredningsman (direktören Anna-Greta Hybinette) för att utreda den samhälleliga regleringen på det pyrotekniska området. Enligt direktiven är det osäkert huruvida gällande regler är tillräckliga för att på ett tillfredsställande sätt begränsa olägenheterna med de pyrotekniska varorna. Det är inte ovanligt att minderåriga trots gällande bestämmelser har tillgång till pyrotekniska varor och använder dessa på ett sätt som är särskilt ägnat att åstadkomma skada och irritation. Dessutom anses olaga hemtillverkning av pyrotekniska pjäser förekomma, vilket ibland leder till svåra olyckor. Även vid korrekt hantering bedöms pyrotekniska varor kunna föra med sig olägenheter på grund av bristfälliga konstruktioner.

Enligt direktiven skall den sakkunnige undersöka omfattningen och karaktären av de olägenheter som hänger samman med användningen av pyrotekniska varor. Finner den sakkunnige att dessa olägenheter inte tillfredsställande kan begränsas bör hon pröva om en bättre ordning kan åstadkommas genom effektivare tillsyn över efterlevnaden av gällande regler eller om behov finns av att skärpa dessa. I det senare fallet bör den sakkunnige lämna förslag till ny reglering. Vidare bör hon undersöka om behov föreligger av att öka säkerheten hos de pyrotekniska varorna. I detta sammanhang erinras om att den olaga hemtillverkningen kan komma att öka vid skärpt reglering. Denna frågeställning skall beaktas. Det kan därför finnas anledning att uppmärksamma handeln med sådana kemikalier som kan användas för framställning av pyrotekniska varor för att därigenom undersöka möjligheterna att begränsa den olaga hemtillverkningen. Den sakkunnige bör också pröva behovet av ökad information och andra åtgärder på området.

Utskottet

En utredning angående den samhälleliga regleringen på det pyrotekniska området har nyligen tillsatts. I dess uppdrag ingår att överväga åtgärder av den art som föreslagits i motionerna. Motionärernas önskemål kan därigenom komma att bli tillgodosedda. Utskottet finner med anledning härav inte skäl att förorda några speciella åtgärder i anledning av motionerna.

Utskottet hemställer sålunda

att riksdagen avslår motionerna 1972:46, 1972:154 och 1972:756.

Stockholm den 30 november 1972

På näringsutskottets vägnar
INGVAR SVANBERG

Närvarande: herrar Svanberg (s), Börjesson i Glömminge (c),Andersson i Örebro (fp), Haglund (s), Andersson i Storfors (s), Gustafsson i Byske (c), Blomkvist (s), Wååg (s), Hovhammar (m), Gustafsson i Säffle (c), Jonsson i Husum (s), Rydén (fp), fru Hansson (s), herrar Hallgren (vpk) och Fridolfsson i Stockholm (m).

Göteborgs Offsettryckeri AB 72 1974 S Stockholm 1972